

DOMSTOLENS DOM
den 14 december 2000 *

I de förenade målen C-300/98 och C-392/98,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), från Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage (Nederländerna) (C-300/98) och Hoge Raad der Nederlanden (Nederländerna) (C-392/98), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i de vid de nationella domstolarna anhängiga målen mellan

Parfums Christian Dior SA

och

Tuk Consultancy BV (C-300/98),

och mellan

Assco Gerüste GmbH,

Rob Van Dijk, med firma Assco Holland Steigers Plettac Nederland

och

Wilhelm Layher GmbH & Co. KG,

Layher BV (C-392/98),

* Rättegångsspråk: nederländska.

angående tolkningen av artikel 50 i Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter, vilket ingår som bilaga 1 C till Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen, vilket godkändes på gemenskapens vägnar — vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet — genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 (EGT L 336, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 38, s. 3),

meddelar

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden G.C. Rodríguez Iglesias, avdelningsordförandena C. Gulmann, A. La Pergola, M. Wathelet och V. Skouris samt domarna D.A.O. Edward (referent), J.-P. Puissochet, P. Jann, L. Sevón, R. Schintgen och F. Macken,

generaladvokat: G. Cosmas,

justitiesekreterare: biträdande justitiesekreteraren H. von Holstein,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Tuk Consultancy BV, genom advokaterna K.T.M. Stöpetie och M. van Empel, Amsterdam (mål C-300/98),
- Assco Gerüste GmbH och R. Van Dijk, genom advokaten G. van der Wal, Bryssel (mål C-392/98),
- Nederländernas regering, genom M.A. Fierstra, chef för utrikesministeriets avdelning för Europarätt, i egenskap av ombud (mål C-392/98),

- Frankrikes regering, genom K. Rispal-Bellanger, sous-directeur, utrikesministeriets rättsavdelning, och S. Seam, secrétaire des affaires étrangères, samma avdelning, båda i egenskap av ombud (mål C-392/98),

- Portugals regering, genom direktören L.I. Fernandes, rättstjänsten vid utrikesministeriets avdelning för gemenskapsfrågor, och T. Moreira, sous-directeur général, och M.J. Palma, jurist, avdelningen för internationella ekonomiska relationer, samtliga i egenskap av ombud (mål C-300/98),

- Förenade kungarikets regering, genom J.E. Collins, Assistant Treasury Solicitor, i egenskap av ombud, biträdd av D. Anderson, barrister (mål C-300/98), och M. Hoskins, barrister (mål C-392/98),

- Europeiska unionens råd, genom juridiska rådgivarna J. Huber och G. Houttuin, båda i egenskap av ombud (mål C-300/98 och C-392/98),

- Europeiska gemenskapernas kommission, genom P.J. Kuijper, juridisk rådgivare, i egenskap av ombud (mål C-300/98 och C-392/98),

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 23 maj 2000 av: Assco Gerüste GmbH och R. Van Dijk, företrädna av advokaterna G. van der Wal och G.A. Zonnekeyn, Bryssel, Nederländernas regering, företrädd av M.A. Fierstra, Danmarks regering, företrädd av J. Molde, enhetschef vid utrikesdepartementet, i egenskap av ombud, Spaniens regering, företrädd av N. Díaz Abad, abogado del Estado, i egenskap av ombud, Frankrikes regering,

företrädd av S. Seam, Förenade kungarikets regering, företrädd av J.E. Collins, biträdd av M. Hoskins, rådet, företrädd av G. Houttuin, och kommissionen, företrädd av H. van Vliet, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

och efter att den 11 juli 2000 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage, genom beslut av den 25 juni 1998 som inkom till domstolen den 29 juli samma år (mål C-300/98), samt Hoge Raad der Nederlanden, genom beslut av den 30 oktober 1998 som inkom till domstolen den 5 november samma år (mål C-392/98), har, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), ställt en respektive tre frågor om tolkningen av artikel 50 i Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (nedan kallat TRIPs-avtalet), vilket ingår som bilaga 1 C till Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (nedan kallat WTO-avtalet), vilket godkändes på gemenskapens vägnar — vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet — genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 (EGT L 336, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 38, s. 3).
- 2 Frågan har i mål C-300/98 uppkommit i en tvist mellan bolaget Parfums Christian Dior SA (nedan kallat Dior) och bolaget Tuk Consultancy BV (nedan kallat Tuk).

- 3 Frågorna har i mål C-392/98 uppkommit i en tvist mellan å ena sidan bolaget Assco Gerüste GmbH och Rob Van Dijk (nedan gemensamt kallade Assco) och å andra sidan bolaget Wilhelm Layher GmbH & Co. KG (nedan kallat Layher Tyskland) och dotterbolaget Layher BV (nedan kallat Layher Nederländerna).

Tillämpliga bestämmelser

- 4 I elfte övervägandet i beslut 94/800 föreskrivs följande:

”Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen inklusive bilagor [kan] inte... åberopas direkt inför gemenskapens och medlemsstaternas domstolar.”

- 5 I artikel 1.1 första strecksatsen föreskrivs följande:

”På Europeiska gemenskapens vägnar godkänns, vad gäller den del som omfattas av dess behörighet, följande avtal och multilaterala rättsakter:

— Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen samt de avtal som återges i bilagorna 1—3 i detta avtal.”

6 I artikel 50 i TRIPs-avtalet föreskrivs följande:

”1. De rättsliga myndigheterna skall vara behöriga att besluta om snabba och effektiva interimistiska åtgärder

- a) för att förebygga att intrång görs i immaterialrätter, särskilt för att förhindra att varor, inbegripet importerade varor, omedelbart efter tullklarering släpps ut på marknaden inom deras behörighetsområde, och

- b) för att bevara bevisning av betydelse för det påstådda intrånget.

2. De rättsliga myndigheterna skall vara behöriga att utan hörande av motparten (*'inaudita altera parte'*) besluta om interimistiska åtgärder i förekommande fall, särskilt om ett dröjsmål kan antas vålla rättighetshavaren oersättlig skada eller när bevisning löper uppenbar risk att förstöras.

3. De rättsliga myndigheterna skall vara behöriga att från den sökande parten infordra skälig bevisning för att med tillräcklig säkerhet kunna bedöma om den sökande partens rätt är föremål för intrång eller om sådant intrång är nära förestående, och att ålägga den sökande parten att ställa säkerhet dels för den skada som kan tillfogas svaranden, dels för att förhindra missbruk.

4. När interimistiska åtgärder har beslutats utan att part har hörts (*'inaudita altera parte'*), skall berörda parter underrättas utan dröjsmål och senast efter att åtgärderna verkställts. En prövning, inbegripet rätt för part att höras, skall efter begäran av svaranden äga rum i syfte att inom en skälig tidrymd efter delgivningen av underrättelse om åtgärder besluta om dessa skall ändras, upphävas eller fastställas.

5. Den sökande parten kan av den myndighet som skall verkställa de interimistiska åtgärderna komma att avkrävas annan för identifiering av de berörda varorna nödvändig information.

6. Utan inskränkning av punkt 4 skall, efter begäran av svaranden, interimistiska åtgärder, vilka beslutats på grundval av punkterna 1 och 2, upphävas eller upphöra att gälla, om ett förfarande i syfte att fatta slutligt beslut i ärendet inte har inletts inom skälig tid, vars längd, om en medlems lagstiftning möjliggör detta, skall fastställas av den rättsliga myndighet som beslutat om åtgärderna eller, om sådan tid inte fastställts, skall vara den längsta tid som motsvaras av antingen 20 arbetsdagar eller 31 kalenderdagar.

[...]"

7. Slutakten, innefattande resultaten av de multilaterala handelsförhandlingarna i Uruguayrundan, och WTO-avtalet, med förbehåll för ingående, undertecknades den 15 april 1994 i Marrakech av företrädare för gemenskapen och medlemsstaterna.

8. Fram till den 1 januari 1975 tillförsäkrades varor skydd mot imitation i Nederländerna genom allmänna rättsregler, och särskilt genom skadeståndsrätts-

liga regler, till exempel artikel 1401 i Burgerlijk Wetboek (nedan kallad civilrättslagen), sedan den 1 januari 1992 ersatt av artikel 162 i sjätte kapitlet i civilrättslagen (nedan kallat artikel 6:162 i civilrättslagen).

- 9 I artikel 1401 i civilrättslagen föreskrevs till och med den 1 januari 1992 följande:

”Den som genom en rättsstridig handling skadar annan skall ersätta skadan.”

- 10 I artikel 6:162 i civilrättslagen föreskrivs sedan den 1 januari 1992, i den mån det är av vikt i målet, följande:

”1. Envar som utför en rättsstridig handling är skyldig att ersätta den skada som denna handling kan orsaka andra.

2. Varje kränkning av en rättighet eller underlåtelse att fullgöra en rättslig skyldighet eller vad sedvänja påbjuder anses, såvida inte ansvarsbefriande omständigheter föreligger, som en rättsstridig handling.

3. En person skall anses ansvarig för en rättsstridig handling om den skett genom hans vållande eller på annat sätt för vilket personen är ansvarig enligt lag eller sedvänja.”

- 11 I artikel 289.1 i Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (nedan kallad civilprocesslagen) föreskrivs följande:

”I alla de fall som det, med beaktande av parternas intressen, är nödvändigt att besluta om en omedelbar interimistisk åtgärd med anledning av krav på skyndsamhet, kan en begäran framställas vid ett sammanträde som ordföranden i det syftet skall hålla under en av honom för detta ändamål avsatt vardag.”

- 12 För dessa fall föreskrivs i artikel 290.2 att parterna, om de så önskar, kan inställa sig hos ordföranden, varvid sökanden under sammanträdet måste företrädas av en advokat medan svaranden däremot kan välja mellan att inställa sig personligen eller att företrädas av en advokat.

- 13 Enligt artikel 292 i civilprocesslagen skall interimistiska beslut som antagits av ordföranden inte föregripa prövningen i sak.

- 14 Slutligen får beslut om interimistiska åtgärder enligt artikel 295 i civilprocesslagen överklagas till Gerichtshof inom två veckor från det att det meddelats.

Målet vid den nationella domstolen

Mål C-300/98

- 15 Dior innehar följande varumärken för parfym: Tendre Poison, Eau Sauvage och Dolce Vita (nedan kallade Diors varumärken). Dessa har varit föremål för olika

internationella registreringar som bland annat gäller i Benelux. Dior saluför sina produkter inom Europeiska gemenskaperna genom ett selektivt distributions-system bestående av utvalda återförsäljare, eftersom Dior-produkterna har rykte om sig att vara prestigefyllda lyxvaror.

- 16 Tuk har tidigare sålt och levererat parfym av märket Dior till bland andra Digros BV i Hoofddorp (Nederländerna).
- 17 I förfarandet vid den nationella domstolen har Dior gjort gällande att Tuk gjort sig skyldigt till varumärkesintrång genom att sälja parfym under märket Dior, eftersom nämnda parfym inte hade förts ut på marknaden inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallt EES) av Dior självt eller med bolagets samtycke.
- 18 Även om Tuk i förfarandet vid den nationella domstolen visat att bolaget förvärvat en del av de ifrågavarande varorna i Nederländerna, det vill säga inom EES, synes emellertid en del av de varor som bolaget levererat till Digros BV ha sitt ursprung utanför EES.
- 19 Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage ansåg att målet vid den nationella domstolen gav upphov till frågan huruvida artikel 50.6 i TRIPs-avtalet, vilken trädde i kraft den 1 januari 1996 i Nederländerna, har direkt effekt och beslutade att vilandeförklara målet och begära att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande beträffande följande fråga:

”Skall artikel 50.6 i TRIPs-avtalet förstås på så sätt att den har direkt effekt i den meningen att de rättsverkningar som där avses inträder även för det fall att den nationella lagen inte innehåller någon bestämmelse som motsvarar denna bestämmelse i avtalet?”

Mål C-392/98

- 20 Layher Tyskland konstruerar och tillverkar olika typer av byggnadsställningar, bland annat den ställning som är känd under namnet Allroundsteiger. Layher Nederländerna importerar dessa byggnadsställningar med ensamrätt till Nederländerna.
- 21 Layher Tyskland har patentskyddat sin produkt i såväl Tyskland som Nederländerna. Patentet löpte ut den 16 oktober 1994 i Tyskland och den 7 augusti 1995 i Nederländerna.
- 22 Assco Gerüste GmbH tillverkar en typ av byggnadsställningar som är känd under namnet Assco Rondosteiger. Denna produkt, vars monteringsystem och mått är identiska med Layher Tysklands Allroundsteiger, saluförs i Nederländerna av Rob Van Dijk med firma Assco Holland Steigers Plettac Nederland.
- 23 Den 14 mars 1996 begärde Layher Tyskland och Layher Nederländerna i ett interimistiskt förfarande att ordföranden vid Rechtbank te Utrecht (Nederländerna) skulle förbjuda Assco att sälja, marknadsföra eller på något sätt saluföra Assco Rondosteiger i Nederländerna, så som den då var tillverkad.
- 24 Layher Tyskland och Layher Nederländerna grundade sin begäran på den omständigheten att Assco handlade rättsstridigt gentemot dem genom att saluföra en sorts byggnadsställning som utgjorde en ren kopia av byggnadsställningen Allroundsteiger. I nederländsk rätt kan nämligen de allmänna bestämmelser i nederländsk lagstiftning som citerats i punkterna 10 och 11 i förevarande dom åberopas för att förbjuda otillåten kopiering av ett mönster.

- 25 Ordföranden vid Rechtbank te Utrecht biföll begäran. Han fastställde även att den tidsfrist som nämns i artikel 50.6 i TRIPs-avtalet är ett år.
- 26 Assco överklagade detta beslut till Gerechtshof te Amsterdam (Nederländerna). Gerechtshof fastställde genom dom av den 9 januari 1997 i huvudsak det interimistiska beslutet och ändrade endast den del som avser tidsfristen i artikel 50.6 i TRIPs-avtalet.
- 27 Assco överklagade till Hoge Raad der Nederlanden som vilandeförklarade målet och begärde att domstolen skulle meddela ett förhandsavgörande beträffande följande tre frågor:
- ”1) Omfattar domstolens behörighet att tolka artikel 50 i Trips-avtalet även de bestämmelser i artikeln som inte rör interimistiska åtgärder i syfte att hindra intrång i varumärkesrättigheter?
 - 2) Har artikel 50 i Trips-avtalet, särskilt artikel 50.6 i samma avtal, direkt effekt?
 - 3) Kan det skydd som en rättsinnehavare åtnjuter när det enligt nationell civilrätt är möjligt att i anledning av ett plagiat av ett mönster väcka talan med stöd av allmänna regler om rättsstridiga handlingar, särskilt reglerna om otillbörlig konkurrens, betraktas som en ’immaterialrätt’ i den mening som avses i artikel 50.1 i Trips-avtalet?”

28 De frågor som ställts av de två nationella domstolarna ger upphov till tre frågeställningar, nämligen

- domstolens behörighet att tolka artikel 50 i TRIPs-avtalet och villkoren för utövande av denna behörighet (första frågan i mål C-392/98),
- huruvida artikel 50.6 i TRIPs-avtalet eventuellt har direkt effekt (enda frågan i mål C-300/98 och andra frågan i mål C-392/98), samt
- tolkningen av uttrycket immaterialrätter i artikel 50.1 i TRIPs-avtalet (tredje frågan i mål C-392/98).

Huruvida begäran om förhandsavgörande i mål C-300/98 kan tas upp till prövning

29 Rådet och kommissionen, med stöd av den nederländska regeringen, har vid förhandlingen bestridit att begäran i mål C-300/98 kan tas upp till prövning med motiveringen att begäran om förhandsavgörande inte anger varför ett svar på den ställda frågan är nödvändigt för att den nationella domstolen skall kunna avgöra målet.

30 Det synes emellertid som om den nationella domstolen, vid sin prövning av yrkandet om interimistiska åtgärder i enlighet med nationell rätt, fastställt dels att sådana interimistiska åtgärders giltighetstid begränsas i artikel 50.6 i TRIPs-

avtalet, dels att denna begränsning inte ingår i de bestämmelser i nationell rätt som avser beviljande av interimistiska åtgärder. Den nationella domstolens fråga avser således huruvida den under sådana omständigheter är skyldig att beakta de begränsningar som föreskrivs i artikel 50.6 i TRIPs-avtalet då den meddelar sitt avgörande. Den fråga som den nationella domstolen ställt är för övrigt identisk med den andra frågan i mål C-392/98, vars upptagande till prövning inte bestridits.

- 31 Mot bakgrund härav skall frågorna i de båda målen besvaras. Domstolen kommer att besvara dem i den ordning som anges i punkt 28 i förevarande dom.

Domstolens behörighet att tolka artikel 50 i TRIPs-avtalet

- 32 Föremålet för den nationella domstolens första fråga i mål C-392/98 är huruvida tillämpningsområdet för domen av den 16 juni 1998 i mål C-53/96, *Hermès* (REG 1998, s. I-3603), avseende domstolens behörighet att tolka artikel 50 i TRIPs-avtalet, är begränsat till enbart situationer som rör varumärkesrätt.
- 33 Gemenskapen och medlemsstaterna har ingått TRIPs-avtalet, vilket ingår som bilaga 1 C till WTO-avtalet, med stöd av en delad behörighet (se yttrande 1/94 av den 15 november 1994, REG 1994, s. I-5267, punkt 105; svensk specialutgåva, volym 16:2, s. 233). Härav följer att domstolen, på begäran i enlighet med fördraget och särskilt dess artikel 177, är behörig att definiera de skyldigheter som gemenskapen sålunda ingått och därvid att tolka bestämmelserna i TRIPs-avtalet.
- 34 Domstolen är särskilt behörig att tolka artikel 50 i TRIPs-avtalet för att bistå medlemsstaternas rättsliga myndigheter när de skall tillämpa nationella regler för att besluta om interimistiska åtgärder till skydd för sådana rättigheter som följer

av gemenskapslagstiftning inom TRIPs-avtalets tillämpningsområde (se domen i det ovannämnda målet Hermès, punkt 28).

35 När en bestämmelse såsom artikel 50 i TRIPs-avtalet kan tillämpas såväl på situationer som omfattas av nationell rätt som på situationer som omfattas av gemenskapsrätten, vilket är fallet med varumärken, är domstolen likaledes behörig att tolka den för att undvika motstridiga tolkningar i framtiden (se domen i det ovannämnda målet Hermès, punkterna 32 och 33).

36 Domstolen understryker härvid att medlemsstaterna och gemenskapens institutioner har en skyldighet att nära samarbeta för att genomföra de förpliktelser de åtagit sig med stöd av en delad behörighet för att underteckna WTO-avtalet, vari TRIPs-avtalet ingår (se, för ett liknande synsätt, ovannämnda yttrande 1/94, punkt 108).

37 Eftersom artikel 50 i TRIPs-avtalet utgör en processuell bestämmelse som är tillämplig på samma sätt i samtliga situationer som hör under dess tillämpningsområde och som kan tillämpas såväl på situationer som omfattas av nationell rätt som på situationer som omfattas av gemenskapsrätten, medför denna skyldighet att medlemsstaternas och gemenskapens myndigheter, av såväl praktiska som juridiska skäl, måste tolka den på ett enhetligt sätt.

38 Det är emellertid enbart domstolen som, i samarbete med medlemsstaternas domstolar i enlighet med artikel 177 i fördraget, kan säkerställa en sådan enhetlig tolkning.

- 39 Domstolens behörighet att tolka artikel 50 i TRIPs-avtalet är således inte begränsad till enbart situationer som rör varumärkesrätt.
- 40 Den första frågan i mål C-392/98 skall således besvaras så att domstolen, på begäran i enlighet med bestämmelserna i fördraget och särskilt dess artikel 177, är behörig att tolka artikel 50 i TRIPs-avtalet när de rättsliga myndigheterna i medlemsstaterna skall besluta om interimistiska åtgärder till skydd för sådana immaterialrätter som följer av TRIPs-avtalets tillämpningsområde.

Huruvida artikel 50.6 i TRIPs-avtalet har direkt effekt

- 41 De nationella domstolarna har ställt den andra frågan i mål C-392/98 och den enda frågan i mål C-300/98 för att få klarhet i om, och i vilken utsträckning, de processuella krav som föreskrivs i artikel 50.6 i TRIPs-avtalet ingår i gemenskapsrätten på så sätt att nationella domstolar, antingen på parts begäran eller *ex officio*, är skyldiga att uppfylla dessa.
- 42 En bestämmelse i ett avtal som gemenskapen har ingått med tredje land skall enligt fast rättspraxis anses vara direkt tillämplig om den, med hänsyn till dess ordalydelse samt till avtalets syfte och art, innebär en klar och precis skyldighet vars fullgörande eller verkningar inte är beroende av utfärdandet av ytterligare rättsakter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 september 1987 i mål 12/86, Demirel, REG 1987, s. 3719, punkt 14; svensk specialutgåva, volym 9, s. 175 samt av den 16 juni 1998 i mål C-162/96, Racke, REG 1998, s. I-3655, punkt 31).

- 43 Domstolen har redan fastställt att WTO-avtalet med bilagor, med hänsyn till deras beskaffenhet och systematik, i princip inte ingår bland de regler med stöd av vilka domstolen prövar lagenligheten av gemenskapsinstitutionernas rättsakter enligt artikel 173.1 i EG-fördraget (nu artikel 230.1 EG i ändrad lydelse) (se dom av den 23 november 1999 i mål C-149/96, REG 1999, s. I-8395, punkt 47).
- 44 Av samma skäl som domstolen redogjort för i artiklarna 42—46 i domen i det ovannämnda målet Portugal mot rådet skapar bestämmelserna i TRIPs-avtalet, vilket utgör en bilaga till WTO-avtalet, inga rättigheter för enskilda som dessa kan göra gällande inför domstol med stöd av gemensapsrätten.
- 45 Konstaterandet att bestämmelserna i TRIPs-avtalet inte har någon direkt effekt besvarar emellertid inte helt den frågeställning som de nationella domstolarna tagit upp.
- 46 I artikel 50.6 i TRIPs-avtalet föreskrivs nämligen en processuell bestämmelse som gemenskapens och medlemsstaternas domstolar skall genomföra i enlighet med de förpliktelser som såväl gemenskapen som medlemsstaterna åtagit sig.
- 47 Vad gäller områden på vilka TRIPs-avtalet är tillämpligt och som gemenskapen redan lagstiftat inom, som till exempel varumärken, följer det av domen i målet Hermès och särskilt av punkt 28 däri att, enligt gemensapsrätten, medlemsstaternas rättsliga myndigheter, när de har att tillämpa nationella regler för att besluta om interimistiska åtgärder för att skydda de rättigheter som uppstår inom ett sådant område, i möjligaste mån skall göra det mot bakgrund av ordalydelsen i och syftet med artikel 50 i TRIPs-avtalet.

48 Då däremot ett område avses inom vilket gemenskapen ännu inte lagstiftat, och som, följaktligen, faller under medlemsstaternas behörighet, omfattas skyddet för immaterialrätter och de åtgärder som rättsliga myndigheter vidtar härför inte av gemenskapsrätten. Således varken föreskriver eller utesluter gemenskapsrätten att en medlemsstats rättssystem ger enskilda rätt att direkt åberopa artikel 50.6 i TRIPs-avtalet eller att det föreskriver en skyldighet för nationella domstolar att tillämpa denna artikel *ex officio*.

49 Den andra frågan i mål C-392/98 och den enda fråga som ställts i mål C-300/98 skall således besvaras så, att

— vad gäller områden på vilka TRIPs-avtalet är tillämpligt och som gemenskapen redan lagstiftat inom, skall medlemsstaternas rättsliga myndigheter enligt gemenskapsrätten, när de har att tillämpa nationella regler för att besluta om interimistiska åtgärder för att skydda de rättigheter som uppstår inom ett sådant område, i möjligaste mån göra det mot bakgrund av ordalydelsen i och syftet med artikel 50 i TRIPs-avtalet, men

— vad gäller ett område inom vilket gemenskapen ännu inte lagstiftat, och som, följaktligen, faller under medlemsstaternas behörighet, omfattas skyddet för immaterialrätter och de åtgärder som rättsliga myndigheter vidtar härför inte av gemenskapsrätten. Således varken föreskriver eller utesluter gemenskapsrätten att en medlemsstats rättssystem ger enskilda rätt att direkt åberopa artikel 50.6 i TRIPs-avtalet eller att det föreskriver en skyldighet för nationella domstolar att tillämpa denna artikel *ex officio*.

Tolkningen av uttrycket immaterialrätter

- 50 Den tredje frågan i mål C-392/98 avser huruvida rätten att väcka talan med stöd av allmänna nationella bestämmelser om rättsstridiga handlingar, särskilt avseende otillbörlig konkurrens, för att skydda ett mönster mot efterbildning skall anses som immaterialrätt i den mening som avses i artikel 50 i TRIPs-avtalet.
- 51 Sålunda formulerad består frågan av två delar. Den första delen består i att fastställa huruvida ett mönster, likt det som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, täcks av TRIPs-avtalets tillämpningsområde. Om så är fallet, skall det sedan fastställas om rätten att väcka talan med stöd av allmänna nationella bestämmelser, likt dem som åberopats i målet vid den nationella domstolen, för att skydda ett mönster mot efterbildning, utgör en immaterialrätt i den mening som avses i artikel 50.1 i TRIPs-avtalet.
- 52 Vad gäller den första delen av frågan har den nationella domstolen korrekt påpekat att enligt artikel 1.2 i TRIPs-avtalet avser uttrycket immaterialrätt alla kategorier av immaterialrätt som omfattas av avsnitt 1—7 i del II. Avsnitt 4 avser ”mönster”.
- 53 I artikel 25 i TRIPs-avtalet definieras kraven för skydd för mönster enligt TRIPs-avtalet. I artikel 26 avses typen av skydd, eventuella undantag och skyddets giltighetstid.
- 54 Det åligger den nationella domstolen att bedöma om det mönster som det är fråga om i målet vid den nationella domstolen uppfyller kraven i artikel 25 i TRIPs-avtalet.

- 55 Vad gäller frågans andra del innehåller TRIPs-avtalet ingen uttrycklig definition av vad som utgör en immaterialrätt i den mening som avses i TRIPs-avtalet. Det krävs således att detta begrepp, som används flera gånger i inledningen och texten i TRIPs-avtalet, tolkas i sitt sammanhang och mot bakgrund av sitt ändamål och syfte.
- 56 Enligt första stycket i inledningen till TRIPs-avtalet är ändamålet med detta att ”minska störningar och hinder för den internationella handeln, med beaktande av behovet att främja ett effektivt och adekvat skydd för immaterialrätter, och tillse att åtgärder och förfaranden för säkerställande av skydd för immaterialrätter inte hindrar handel”. I andra stycket anger sig de avtalsslutande parterna medvetna om att det för detta ändamål finns behov av nya regler och förfaranden beträffande

”...

- b) lämpliga standarder och principer för tillgången till, omfattningen och användningen av handelsrelaterade immaterialrätter,
- c) effektiva och lämpliga medel för säkerställande av skydd för handelsrelaterade immaterialrätter, med beaktande av skillnader mellan olika nationella rättssystem,

...”

- 57 I tredje och fjärde styckena i TRIPs-avtalet förklarar sig avtalsparterna medvetna om att ”det finns ett behov av en multilateral ram av principer, regler och förfaranden för internationell handel med förfalskade varor” och om det faktum att ”immaterialrätter är privaträttsliga rättigheter”.
- 58 I artikel 1.1 i TRIPs-avtalet avseende ”skyldigheternas art och omfattning” föreskrivs att medlemmarna äger frihet att själva besluta om lämplig metod att genomföra avtalsbestämmelserna i sin egen rättsordning och praxis.
- 59 Artikel 62 i TRIPs-avtalet utgör del IV, benämnt ”erhållande och upprätthållande av immaterialrätter och därmed förbundna förfaranden mellan parter”, och i artikel 62.1 och 62.2 föreskrivs att medlemmarna kan som villkor för erhållande eller upprätthållande av immaterialrätter kräva fullgörande av skäliga förfaranden och formaliteter, däribland förfaranden för beviljande och registrering. Sådana förfaranden är däremot inte ett nödvändigt villkor för att erhålla eller upprätthålla en immaterialrätt i den mening som avses i TRIPs-avtalet.
- 60 Av samtliga ovannämnda bestämmelser följer att det enligt TRIPs-avtalet ankommer på avtalsparterna att, inom ramen för sina nationella rättssystem och särskilt inom ramen för privaträttsliga regler, i detalj precisera vilka intressen som enligt TRIPs-avtalet skall åtnjuta skydd såsom ”immaterialrätter” samt hur detta skall ske, under förutsättning dels att detta skydd är effektivt, bland annat för att förhindra handel med förfalskade varor, dels att detta skydd inte leder till störningar och hinder för internationell handel.

- 61 Att väcka talan för att hindra en påstådd efterbildning av ett mönster kan förvisso hindra handel med förfalskade varor, men det kan också utgöra ett hinder för internationell handel.
- 62 Härav följer att rätten att väcka talan med stöd av allmänna nationella bestämmelser om rättsstridiga handlingar, särskilt avseende otillbörlig konkurrens, för att skydda ett mönster mot efterbildning, kan anses som en immaterialrätt i den mening som avses i artikel 50.1 i TRIPs-avtalet.
- 63 Av vad ovan anförts följer att den tredje frågan i mål C-392/98 skall besvaras så, att det enligt artikel 50 i TRIPs-avtalet ankommer på avtalsparterna att, inom ramen för sina nationella rättssystem, närmare precisera om rätten att väcka talan med stöd av allmänna nationella bestämmelser om rättsstridiga handlingar, särskilt avseende otillbörlig konkurrens, för att skydda ett mönster mot piratkopiering skall anses som en immaterialrätt i den mening som avses i artikel 50.1 i TRIPs-avtalet.

Rättegångskostnader

- 64 De kostnader som har förorsakats av den nederländska, den danska, den spanska, den franska, den portugisiska och den brittiska regeringen samt rådet och kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

— angående de frågor som genom beslut av den 25 juni 1998 respektive den 30 oktober 1998 har ställts av Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage och Hoge Raad der Nederlanden — följande dom:

- 1) Domstolen är, på begäran enligt bestämmelserna i EG-fördraget och särskilt enligt artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), behörig att tolka artikel 50 i Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (TRIPs-avtalet), vilket ingår som bilaga 1 C till Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen, vilket godkändes på gemenskapens vägnar — vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet — genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994, när medlemsstaternas rättsliga myndigheter skall besluta om interimistiska åtgärder för att skydda sådana immaterialrätter som faller under TRIPs-avtalets tillämpningsområde.
- 2) Vad gäller områden som täcks av TRIPs-avtalets tillämpningsområde och som gemenskapen redan lagstiftat inom, skall medlemsstaternas rättsliga myndigheter enligt gemenskapsrätten, när de har att tillämpa nationella regler för att besluta om interimistiska åtgärder för att skydda de rättigheter som uppstår inom ett sådant område, i möjligaste mån göra det mot bakgrund av ordalydelsen i och syftet med artikel 50 i TRIPs-avtalet.

Vad gäller ett område inom vilket gemenskapen ännu inte lagstiftat, och som, följaktligen, faller under medlemsstaternas behörighet, omfattas skyddet för immaterialrätter och de åtgärder som rättsliga myndigheter vidtar härför inte av gemenskapsrätten. Således varken föreskriver eller utesluter gemenskapsrätten att en medlemsstats rättssystem ger enskilda rätt att direkt åberopa artikel 50.6 i TRIPs-avtalet eller att det föreskriver en skyldighet för nationella domstolar att tillämpa denna artikel *ex officio*.

- 3) Enligt artikel 50 i TRIPs-avtalet ankommer det på avtalsparterna att, inom ramen för sina nationella rättssystem, närmare precisera om rätten att väcka talan med stöd av allmänna nationella bestämmelser om rättsstridiga handlingar, särskilt avseende otillbörlig konkurrens, för att skydda ett mönster mot efterbildning skall anses som en immaterialrätt i den mening som avses i artikel 50.1 i TRIPs-avtalet.

Rodríguez Iglesias	Gulmann	La Pergola
Wathelet	Skouris	Edward
Puissochet	Jann	Sevón
Schintgen	Macken	

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 14 december 2000.

R. Grass

G.C. Rodríguez Iglesias

Justitiesekreterare

Ordförande